

W dniach 2-4 września 2025 roku odbyła się 34. Forum Ekonomicznym w Karpaczu pod hasłem “Czas transformacji - jaka będzie Europa przyszłości?”, w której udział wzięli eksperci Instytutu Sobieskiego.

Bartosz Grodecki

3 września Bartosz Grodecki, ekspert IS ds. bezpieczeństwa i polityki zagranicznej, wziął udział w panelu pod tytułem **“FRONTLINE FUTURE - bezpieczeństwo jutra w świecie zmiennych interesów i technologii”**. Dyskusja dotyczyła wyzwań bezpieczeństwa w obliczu przyspieszonej rewolucji cyfrowej. Eksperti podkreślili konieczność myślenia o odporności państwa, które uwzględnia synergie między obronnością, nauką, biznesem i społeczeństwem obywatelskim. Bartosz Grodecki zaznaczył, że **o pozycji na arenie globalnej decyduje dziś nie tylko siła militarna i gospodarcza, lecz także rozwój technologii.**

AI, drony, technologie kwantowe, blockchain czy biotechnologie – wszystkie te rozwiązania stają się jednocześnie motorem postępu i źródłem zagrożeń.

„Odporność to jednak nie tylko technologia i prawo. To także kultura bezpieczeństwa, edukacja i zdolność adaptacji. W erze cyfrowej jest to inwestycja w przyszłość i warunek suwerenności. Europa i świat stoją dziś przed wyborem: jak znaleźć równowagę między innowacją a kontrolą ryzyk. Kluczem będzie nie tylko wdrażanie technologii, lecz także edukacja, solidarność i odpowiedzialność w ich stosowaniu”.

W dyskusji panelowej prowadzonej przez Marię Stepan, dziennikarkę i reporterkę „Kanału Zero”, udział wzięli: Bartosz Grodecki (Instytut Sobieskiego), Maciej Materka (Frontline Foundation), Cristian Bizadea (Sity Zbrojne Rumunii) oraz Arnold Sinisalu (Uniwersytet w Tartu).

Bartosz Marczuk i Michał Kot

2 września odbyła się debata poświęcona książce pt. **„Jak uniknąć demograficznej katastrofy”**, autorstwa Bartosza Marczuka, członka zarządu i eksperta ds. polityki społecznej Instytutu Sobieskiego, oraz Michała Kota, eksperta IS ds. demografii i samorządu terytorialnego.

Bartosz Marczuk podczas panelu przedstawił pięć determinant, określanych akronimem PEGAZ, wpływających na dietność, oraz dał rekomendacje ich poprawy,

opisane w książce.

P jak Potrzeby: “Rekomendujemy między innymi zburzenie Pałacu Kultury i postawienie w tym miejscu dwóch biało-czerwonych wież w kształcie skrzydeł husarskich. Chodzi również o budowanie wspólnoty – między innymi, obozy wojskowe, szkolenia (niekoniecznie wojskowe) dla młodych ludzi, którzy mają też tę wspólnotę”.

E jako Emocje: “Rekomendujemy zakaz social mediów do 16 roku życia. Zakaz również kwestii związanych z samotnością w szkołach”.

G jako godność: “Proponujemy bon mieszkaniowy, do 100 tys. na cel mieszkaniowy za urodzenie trzeciego dziecka, 60 tys. – drugiego, dowolnie do wykorzystania przez rodzinę, czyli niekoniecznie kredyt banku. I też kontrowersyjna, zwłaszcza z mojej perspektywy, propozycja by wrócić do programu 500+, jakim był program wdrażany w 2016 roku z kryterium dochodowym na pierwsze dziecko, czyli innymi słowy, odciąć od wsparcia na pierwsze dziecko”.

A jak Atrakcyjność Polski i Z jako Zagranica: “Przechodząc jeszcze przez dwa kolejne etapy, atrakcyjność – proponujemy coś, co nazywamy Repopulacja 2.0. – wielki program ściągania do Polski nie tylko po latach. Mnóstwo dzieci urodziło się w Wielkiej Brytanii. Dlaczego nie mamy takich systemów stypendialnych w Polsce? Dlaczego w Brazylii mamy tylko 2 placówki?”

Michał Kot także poruszył kwestię finansowania kultury, wskazując, że około 20 miliardów złotych rocznie z budżetu państwa przeznacza się na ten cel. Zaznaczył, że mimo tak dużych nakładów nie promujemy w ten sposób rodziny – zamiast budować aspiracje rodzinne i pokazywać rodzinę w prawdziwym świetle, często robimy to dokładnie odwrotnie.

W dyskusji, moderowanej przez Tomasza Filla, członka Rady Programowej Forum Ekonomicznego, udział wzięli: Bartosz Marczuk (Instytut Sobieskiego), Michał Kot (Fundacja Instytut POKOLENIA), Paulina Matysiak (Sejm Rzeczypospolitej Polskiej), Elżbieta Mączyńska (SGH) oraz Magdalena Szefernaker (Fundacja Instytut Studiów Wschodnich).

Radosław Pyffel

Radosław Pyffel, ekspert IS ds. polityki międzynarodowej i Azji, uczestniczył w trzech

panelach podczas Forum Ekonomicznego.

2 września odbyła się rozmowa z gen. Leonem Komornickim ze Stowarzyszenia Euro-Atlantyckiego pt. **„Anatomia wojny”**.

3 września ekspert wziął udział w dwóch kolejnych panelach:

Podczas panelu **„Protekcjonizm UE a relacje handlowe Polska-Azja”** omówiono najistotniejsze partnerstwo handlowe UE z państwami azjatyckimi. Eksperci wskazali największe wyzwania w wymianie handlowej a także ocenili pozycję Polski w oczach zagranicznych inwestorów. Poruszono również temat potencjalnych zysków i strat dla Polski wynikających ze współpracy z Azją.

„Unia Europejska znajduje się dziś w trudnej sytuacji, a duży wpływ na to miał Donald Trump. To on, swoimi działaniami, przyczynił się do tego, że globalna uwaga przesuwa się poza Stary Kontynent”.

Ekspert opisuje obecną rzeczywistość geopolityczną jako grę toczącą się równolegle na trzech szachownicach:

„Pierwsza to rozgrywka Donalda Trumpa z Chinami, Indiami i Rosją. Druga obejmuje Unię Europejską, Stany Zjednoczone i wewnętrzne napięcia w samej UE. Trzecia to szachownica, na której znajduje się Polska”.

W dyskusji panelowej prowadzonej przez Karola Tokarczyka, analityka do spraw gospodarki cyfrowej w zespole Polityki Insight, udział wzięli: Radosław Pyffel (Instytut Sobieskiego), Anna Visvizi (SGH), Maciej Ptaszyński (Polska Izba Handlu) oraz Andrzej Szumowski (Wyborowa Pernod Ricard).

Panel **„Wojna handlowa jako objaw deglobalizacji”** był poświęcony amerykańskim taryfom celnym. Eksperci debatowali nad tym, czy wolny handel wciąż kształtuje gospodarkę światową i jakie konsekwencje może mieć obecny konflikt handlowy.

W dyskusji, moderowanej przez dr Tomasza Wiśniewskiego, udział wzięli: Radosław Pyffel (Instytut Sobieskiego), Konrad Raczkowski (UKSW), Glen Hodgson (Free Trade

Europa), Detlev Hummel (Uniwersytet Poczdamski), Anna Bryłka (Parlament Europejski) oraz Alan Freidman (Lugano Global Forum).

XXXIV Forum Ekonomiczne „Czas transformacji - jaka będzie Europa przyszłości?” w Karpaczu

Forum Ekonomiczne w Karpaczu jest **największą w Europie Środkowo-Wschodniej platformą spotkań**, na której nie tylko dyskutuje się o bezpieczeństwie, perspektywach rozwoju gospodarczego, współczesnych wyzwaniach oraz przewyżnianiu kryzysów, ale także przedstawia konkretne rozwiązania i innowacyjne idee. Zachęcamy do zapoznania się ze szczegółami wydarzenia.

Motto tegorocznego Forum - **„Czas transformacji - jaka będzie Europa przyszłości?”** - określa główną oś tematyczną, wokół której koncentrowały się kluczowe wydarzenia obejmujące 8 wiodących obszarów tematycznych, takich jak: AI Forum, Forum Cyberbezpieczeństwa, Forum Ochrony Zdrowia, Forum Regionów, Gospodarka, Polityka Międzynarodowa i Bezpieczeństwo, Społeczeństwo, Zrównoważony Rozwój.